

NOTAT

Oppdrag: Forsvarsbygg
REGULERINGSPLAN MED KU FOR NY GRENSESTASJON VED
STORSKOG

Tema: **FORHÅNDSUTTALELSER TIL FORSLAG TIL PLANPROGRAM.
SAMMENSTILLING OG KOMMENTARER**

Til: Are Vestli
Fra: Tom Langeid
Kopi til:

1. Kunngjøring/varsel om planoppstart

Oppstart av reguleringsplanarbeid og offentlig ettersyn av forslag av planprogram ble annonsert og varslet samtidig, med uttalelsesfrist den 25.06.12.

2. Forhåndsuttalelser

Nedenfor oppsummeres det viktigste fra de 10 innkomne uttalelsene.

De ulike elementene er fortløpende kommentert av forslagsstiller (Forsvarsbygg).

2.1 Varanger Kraft

Varanger Kraft har uttalt seg i brev av 18.05.12.

For å forsyne det planlagte anlegget med strøm må det bygges en 22 kV høyspentlinje med tilhørende nettstasjon og lavspentkabelanlegg. Kostnader for dette må dekkes av forsvaret som anleggstilskudd. En forventer å bli tatt med i det videre planarbeid.

Varanger Kraft er allerede orientert om tiltaket, bl.a. gjennom kontakt i forprosjekt-fasen, og i forkant av oppstartsvarslingen. Det legges opp til videre dialog.

2.2 Statens vegvesen

Statens vegvesen har uttalt seg i brev av 11.06.12.

Statens vegvesens rolle i denne saken er først og fremst forholdet til trafikkikkerhet, samt å bidra til å tilrettelegge for effektiv vegtransport, bl.a. med riktige kryssløsninger.

Ut fra det som er beskrevet i kap. 7.16 og 8.5.11 har ikke Statens vegvesen merknader til forslaget til planprogram. En ønsker dialog med tiltakshaver i planarbeidet om forholdet til fv. 886.

Statens vegvesen er allerede orientert om tiltaket, bl.a. gjennom kontakt i forkant av planoppstart. Det legges opp til videre dialog.

2.3 Finnmark Fylkeskommune

Finnmark Fylkeskommune har uttalt seg i brev datert 12.06.12.

Areal- og kulturvernavdelinga koordinerer fylkeskommunens uttalelse i plansaker. Fylkeskommunen har ingen planfaglige innspill til planprogrammet.

Universell utforming

Fylkeskommunen er spesielt fornøyd med at det tas spesielle hensyn i forhold til universell utforming i planprosessen. Det er viktig at forslagsstiller har et bevisst forhold til universell utforming av tiltaket, og ikke lar det være opp til utbygger å bare følge minstekravene i Byggteknisk forskrift.

Kulturminner

Fylkeskommunen befarer områdene i 2012 etter bestilling fra forslagsstiller. Fylkeskommunen kommer med endelig uttalelse tilknyttet områdene etter befaringen er gjennomført. Skulle det komme endringer av områdene i etterkant av befaringene må ny befaring foretas.

Fylkeskommunen ønsker å minne om at også traseer for motorisert ferdsel må befares før løypenettet kan tegnes inn i kartet.

Det legges opp til at trase for ATV mellom stasjonen og grensen avklares nærmere i dialog med kulturminnemyndighetene, om nødvendig basert på ytterligere befaring.

Selv om en ikke finner automatisk freda kulturminner under befaringene, ønsker fylkeskommunen at de generelle bestemmelsene i selve planen skal inneholde følgende punkt:

«Skulle det under arbeidet komme fram gjenstander eller andre spor fra eldre tid, må arbeidet stanses omgående og melding sendes Sametinget og Finnmark fylkeskommune ved areal- og kulturvernavdelingen, jf. lov om kulturminner av 1978, § 8. Denne meldeplikt må formidles videre til de som skal utføre tiltaket.»

Innspillet tas tilfølge ved at foreslått bestemmelse tas inn i planen.

2.4 Knut Tharaldssen

Knut Tharaldssen har uttalt seg i brev datert 20.06.12.

Han mener at området som Forsvaret har pekt ut for en slik grensestasjon ikke er egnet for å bygge et slikt anlegg.

Tharaldsen eier landbrukseiendommen som ligger på andre siden av fylkesvegen.

1. Terrenget:

Terrenget består av en smal fjellkjede (Langvannsfjellet) med noen mindre myrer og tjern på begge siden av fjellkjeden. Dette området er et våtmarksområde som har et myldrende insekts- og fugleliv. Det nevnte området ligger meget lunt og er mildt område. Andre områder i Jarfjord er mer utsatt for kaldere klima som kommer fra havet. Med disse forutsetningene gjør at faunaen har gode bær, myrer og rikt planteliv. I dag er våtmarkområder mest truende fauna vi har i dag i Norge.

Ødeleggelse av våtmarksområder er et stort problem over hele verden. For å verne om de mest verdifulle områdene ble det inngått en internasjonal avtale (konvensjon,) i Ramsar i Iran i 1971.

Avtalens navn er “Convention on Wetlands of International Importance” men kalles oftest bare Ramsarkonvensjonen.

Fra opprettelsen og fram til mai 2004 har 138 land (deriblant Norge) sluttet seg til avtalen. Landene forplikter seg til å vektlegge bevaring av våtmark, samarbeide om vern av våtmark og å opprette minst ett såkalt Ramsarområde hver. Disse områdene skal være viktige i internasjonal målestokk og skal gis et spesielt vern, Konvensjonen legger særlig vekt på områdenes betydning for vannfugl. Det var i mai 2004 1367 Ramsarområder rundt omkring i verden.

Det er også bjørn og gaupe i dette området.

Innspillet tas til orientering. Når det gjelder forholdet til våtmarksområdene i området legger Forsvarsbygg til grunn at dette følges opp av miljøvernmyndighetene. Nevnte problemstillinger vil bli behandlet som en del av deltema naturmiljø. Kfr avsnitt 7.6 og 8.5.6 i planprogrammet.

2. Sivilbefolkningen og bruk av området:

Da dette området er så innholdsrikt av bær og fugleliv, er det mye brukt av sivilbefolkningen i Sør-Varanger til bærplukking, jakt og fiske (friluftsområde). Store deler av området fra Storskog til Trangdalen består av private eiendommer. Det gjør at de som driver med jakt ikke kan jakte i dette området mer.

Innspillet tas til orientering. Nevnte problemstillinger vil bli behandlet som en del av deltema friluftsliv. Kfr avsnitt 7.3 og 8.5.1 i planprogrammet.

3. Reindrift:

Det nevnte området ligger midt i et reintrekk mellom Holmengrå og Jarfjordfjellet. Problematikken med aktivitet i slike områder er velkjent i Finnmark. Viser til flere saker hvor private ønsker å bygge boliger/hytter der slike tillatelser blir avslått. Hvis man vil tvinge reinflyttingen over andre områder må man da over flere private eiendommer som består av mindre private og jordbrukseiendommer. Vi har til nå klart å leve godt med jordbruk og reindriften i Jarfjord, uten noen større konflikter med disse næringene.

Innspillet tas til orientering. Forholdet til reindrifta følges opp i dialog med reinbeitedistriktet og reindriftsforvaltningen, kfr forslagsstillers kommentarer til deres respektive innspill.

4. Naboer til grensestasjonen:

Det vil gjøre store inngrep for de som bor i nærheten av stasjonen. Det å få industribvgg med en slik aktivitet vil gjøre det lite attraktivt å bo i dette området. Eiendommen Ulveskaret står for et generasjonsskifte og yngre skal overta. Hvis denne stasjonen blir realitet er det lite aktuelt å bli boende i dette området. Ser i undertegningslisten at naboeiendommen Nymo som eies av Bjørn Tharaldsen ikke er nevnt. Det burde være naturlig at han også blir med i denne prosessen. Det vil være lite attraktivt å kunne omsette eller at noen vil etablere seg her hvis denne stasjonen blir bygd.

Innspillet tas til orientering. Når det gjelder tiltakets evt betydning for nærområdene velger Forsvarsbygg å avvete konsekvensvurderingene som gjøres i forbindelse med planarbeidet. Forholdet til omliggende bebyggelse vil inngå i flere av deltemaene, bl.a. landskap, støy og teknisk infrastruktur.

5. Historie om dette området:

Under 2. verdenskrig ble dette området brukt som lasarett/fangeleir og lager for materiell og ammunisjon. Man kan også finne skyttergraver fra denne tiden i god stand. Det var harde kamper mellom tyskere og russere i dette området. Man finner rester av ammunisjon og krigsetterlateskaper ennå i dag som kommer opp av bakken. Det burde i dag vært satt opp et minnesmerke/fredet Langvannsfjellet.

Innspillet tas til orientering. Forslaget om et minnesmerke spilles inn til Forsvaret, som evt vil vurdere dette nærmere.

6. Når man ser på områder hvor Forsvaret har tatt seg til rette, kan man se store ødeleggelser i Naturen - skadene er uopprettelig. Selv i senere tid kan man se på prosjekter hvor Forsvaret tar seg

til rette. For eksempel i begynnelsen av 2000 ble det planlagt at det skulle være en liten kjøretrase langs grensen til Russland. Denne traseen er utvidet og det er gjort større inngrep enn det var tenkt i begynnelsen. Samme er patruljehytter som skulle plasseres i samme området, hvor i dag er utvidet med vei til hyttene. Avstanden fra GSV til Storskog vil være ca 15 min når den nye E 105 står ferdig i 2013. Er det da samfunnsøkonomisk riktig å gjøre slike kostnader med slik kort avstand. Det vil være riktig å bruke områder hvor eksisterende bygninger til Forsvaret befinner seg, Korpfjellet eller Tårnet.

Forsvaret arbeider løpende med å begrense ødeleggelse. Når det gjelder nye traseer som angår denne planen, legges det i større grad opp til etablering av fastere traseer og økt bruk av faste konstruksjoner.

2.5 Fylkesmannen i Finnmark

Fylkesmannen har uttalt seg i brev av 20.06.12.

Miljøvernavdelingen samordner Fylkesmannens uttalelser i arealplansaker. Dette brevet inneholder innspill fra miljøvernavdelingen og beredskapsstaben.

Planprogram generelt

Planprogrammet skal ligge til grunn for utarbeidelse av konsekvensutredning. For berørte myndigheter skal planprogrammet i tillegg danne grunnlag for vurderingen av om tiltaket kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale interesser. Planprogrammet bør derfor kort redegjøre for forholdet mellom varslet planarbeid og nasjonale miljømål. De nasjonale miljømålene for arealforvaltning, friluftsliv med mer er gitt i St.meld. nr. 26 (2006-2007) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.

Fylkesmannen kan ut fra forslag til planprogram ikke se at planarbeidet kommer i konflikt med nasjonale eller viktige regionale interesser.

Forholdet til nasjonale miljømål er ikke omtalt særskilt i planprogrammet. Ut fra fylkesmannens konklusjon over, ser en heller ikke behov for å supplere programmet ifht dette.

Fylkesmannen har følgende innspill/merknader til planprogrammet:

Friluftsliv (punkt 8.5.1)

Konsekvensutredningen må redegjøre for dagens bruk av planområdet som friluftsområde, og etter vår vurdering også for dagens bruk av planlagt ATV-trasé som friluftsområde, og redegjøre for konsekvensene for friluftslivet ved gjennomføring av tiltaket.

Fylkesmannen anbefaler at Direktoratet for naturforvaltning sine håndbøker: Håndbok 25 Kartlegging og verdsetting av friluftsområder og Håndbok 18 Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan og bygningsloven, benyttes i utredningsarbeidet.

Forslag og vurdering av eventuelle avbøtende tiltak må beskrives.

Det er lagt opp til at tiltakets betydning for friluftsliv avklares, kfr avsnitt 7.3 og 8.5.1 i planprogrammet. Fylkesmannens innspill mtp metodikk tas til etterretning.

Landskapsbildet (punkt 8.5.5)

Vi anmoder om at Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren sin "Veileder - Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi. Versjon februar 2010" blir benyttet i landskapsanalysen.

Det må gjennomføres gode visualiseringer av tiltakene og hvordan de fremtrer i landskapet fra forskjellige steder og til forskjellige årstider. Vår erfaring tilsier at fotomontasjer og terrengmodeller utfyller hverandre.

Det er lagt opp til at tiltakets påvirkning av landskapet vurderes, og at det i den forbindelse fokuseres på visuelle virkninger. Kfr avsnitt 7.5 og 8.5.5 i planprogrammet. Fylkesmannens innspill mtp metodikk tas til etterretning. I den grad det ut fra terrengets beskaffenhet gir mening, vil fotomontasjer bli benyttet.

Naturmiljø (punkt 8.5.6)

Fylkesmannen anmoder om at også arealer langs den planlagte ATV-traséen kartlegges med tanke på biologisk mangfold.

Både framtidig byggeområde og ny kjøretrasé kartlegges mtp biologisk mangfold.

Vi forutsetter at Direktoratet for naturforvaltning sine håndbøker benyttes i kartleggingsarbeidet: DN-håndbok 13-2007 Kartlegging av naturtyper - verdsetting av biologisk mangfold og DN-Håndbok 11 Viltkartlegging.

Kartlegging av biologisk mangfold og vilt utføres av NINA, og gjennomføres ihht anerkjente metoder.

Fylkesmannen anmoder om at det stilles krav om at områder for biologisk mangfold skal gjøres tilgjengelig for innlegging i offentlige registreringssystemer for biologisk mangfold, bl.a. i Direktoratet for naturforvaltnings Naturbase. Data må produseres på digital form med egenskapstabeller og kartfiler i SOSI- eller shapeformat.

Fylkesmannen vil gjøre dataene tilgjengelige gjennom Naturbase og Artsdatabankens artskart. Kontakt eventuelt Fylkesmannen for mer informasjon.

Med mindre kontraktsmessige forhold ifht fagrådgiver er til hinder for dette, stiller Forsvarsbygg seg positiv til at gjennomført kartlegging gjøres tilgjengelig som nevnt.

Konsekvensutredningen må gi et tilfredsstillende grunnlag for å vurdere bestemmelsene i Naturmangfoldloven §§ 8 til 12, jf. Naturmangfoldlovens § 7. Dette innebærer bl.a. at det må beskrives hvilke virkninger tiltaket kan få for prioriterte arter, truede og nær truede arter etter Norsk rødliste for arter 2010, for utvalgte naturtyper og for truede naturtyper etter Norsk rødliste for naturtyper 2011. Påvirkning på disse artene og naturtypene skal vurderes ut fra den samlede belastningen de er eller vil bli utsatt for.

Kartlegging av biologisk mangfold og vilt utføres av NINA, og gjennomføres ihht anerkjente metoder.

Risiko- og sårbarhetsanalyse (punkt 8.5.7)

Fylkesmannen legger særlig vekt på at samfunnssikkerhetsperspektivet blir ivaretatt i plansaker. For ikke å bygge inn en større sårbarhet i lokalsamfunnet, er en systematisk risiko- og sårbarhetsanalyse viktig, både i forbindelse med lokalisering av boliger og virksomheter, utforming av infrastruktur og ved utrustning av samfunnsviktige funksjoner.

Vi minner om plan- og bygningslovens § 4-3 om samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse. Her heter det: "Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. § 11-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap."

Framtidige klimaendringer som havnivåstigning, flere stormer, mer nedbør, økt fare for flom og skred (snøskred og lignende) er hendelser som sannsynligvis vil komme. Dette er også svært viktige faktorer i en risiko- og sårbarhetsanalyse.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har utarbeidet en veileder for kartlegging av risiko og sårbarhet; "Samfunnssikkerhet i arealplanlegging". Her finnes eksempler på analyser,

eksempler på farekategorier, samt oversikt over lover, rundskriv, forskrifter og veiledninger. Veilederen ligger på hjemmesidene til fylkesmannen, og på DSB sine sider.

I NGU's løsmassekart (www.nqu.no/kart/losmasse) er deler av planområdet registrert som et område med tykk havavsetning, noe som kan være indikasjon på ustabile grunnforhold og mulighet for at det kan være kvikkleire der. Fare for utglidning er derfor et faretema som bør analyseres nærmere i risiko- og sårbarhetsanalysen.

Planområdet krysses av en høyspentlinje. Fylkesmannen anbefaler at dette temaet tas inn i risiko- og sårbarhetsanalysen, og at man tar hensyn til høyspentanlegget ved plassering av bebyggelse innenfor planområdet.

Statens Strålevern har anbefalt kartlegging av bygg som kan bli eksponert for magnetfelt over 0,4 qT, basert på en mulig risiko for en svak økning i leukemifall hos barn. De har utarbeidet veilederen "Bolig nær høyspentanlegg", med informasjon og anbefalinger til temaet. Veilederen er tilgjengelig på: <http://www.nrpa.no/strom-og-hoyspent>.

Fylkesmannen vil også trekke fram risikoen knyttet til radon. Store vitenskapelige studier av radon og lungekreft i befolkningen viser at radonrisikoen er proporsjonal med radoneksponeringen, uten en nedre terskelverdi. Det betyr at radoneksponering ved alle nivåer forårsaker lungekreft, også nivåer under 200 Bq/m³.

Fylkesmannen viser for øvrig til Statens Stråleverns hjemmeside www.nrpa.no under meny punktet radon, og Strålevernsinfo 25.09 - Strålevernets nye anbefalinger for radon i Norge.

Som en del av planarbeidet vil det utarbeides en forenklet ROS-analyse, hvor bl.a. nevnte forhold inngår. Kfr avsnitt 7.13 og 8.5.7 i planprogrammet.

Støy (punkt 8.5.9)

Vi minner om at Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442, skal legges til grunn ved arealplanlegging etter plan- og bygningsloven i kommunene og i berørte statlige etater, se www.klif.no.

Forholdet til støy vil bli vurdert som redegjort for i avsnitt 7.13.3 og 8.5.9 i planprogrammet. Innspillet tas således til følge.

Estetikk

Kommunen har et stort ansvar for å sikre estetisk kvalitet i våre omgivelser. Estetisk kvalitet skal ligge som en grunnleggende premisse i all planlegging, jf. plan- og bygningslovens formålsparagraf. Konsekvensutredningen/planbeskrivelsen må gi en beskrivelse av arkitektonisk og estetisk utforming.

Forholdet til estetikk vil bli fulgt opp som redegjort for i avsnitt 7.2 i planprogrammet. Innspillet tas således til følge.

Fylkesmannen har følgende innspill til planarbeidet:

Reguleringsplanveileder

Miljøverndepartementet har nylig publisert Reguleringsplanveileder på sin nettside.

Veilederen om reguleringsplaner inngår i Miljøverndepartementets samlede veiledning til plan- og bygningsloven (2008). Den utdyper lovkommentaren, og vil sammen med veilederen til kart- og planforskriften og den nasjonale produktspesifikasjonen for arealplan og digitalt planregister gi informasjon om hvordan reguleringsplaner kan utarbeides etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven.

En er kjent med nevnte veileder, og innspillet tas til orientering.

Grad av utnytting

Grad av utnytting må føres på planen eller fastsettes i reguleringsbestemmelsene.

Andre beregningsmåter enn de som er definert i forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift) kapittel 5 kan ikke benyttes. Disse beregningsmåtene gir gode muligheter for å gjøre valg som gir ønsket styring innenfor et planområde.

Så langt mulig ut fra militære hensyn vil planen bli utformet på en slik måte at den angir rammer for framtidig bebyggelse mtp areal, byggehøyde og plassering.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens § 7 pålegger offentlig myndighet å synliggjøre sine vurderinger iht.lovens § 8-12 i sine beslutende vedtak. Konkret gjelder det også for kommunens vedtak i denne saken.

Unnlatelse av å vurdere og vektlegge § 8-12 kan medføre at et vedtak anses ugyldig dersom feilen har virket bestemmende på vedtakets innhold. Det samme kan bli resultatet dersom vedtaket for så vidt omtaler § 8-12, men det fremstår som åpenbart at vurderingene og vektleggingene ikke har blitt trukket inn i forberedelsene av saken og i den skjønsmessige vurderingen av saken.

Se mer informasjon om naturmangfoldloven i Miljøverndepartementets veileder T-1 514 Naturmangfoldloven kapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftlig bruk - en praktisk innføring.

Forholdet til naturmangfoldsloven følges bl.a. opp gjennom pågående planarbeid, som inkl konsekvensutredning.

2.6 Finnmarkseiendommen

Finnmarkseiendommen/Finnmérkkuopmodat (FeFo) har uttalt seg i brev av 21.06.12.

FeFo har i utgangspunktet ingen merknader til at det utarbeides reguleringsplan for ny Grensestasjon Nord ved Ulveskaret. Våre interesser ved utbyggingen vil særlig være av økonomisk karakter. Dette vil vi komme nærmere tilbake til i forbindelse med forhandlingene om kjøp/feste av arealet.

Vi forutsetter imidlertid at FeFo som grunneier blir involvert i planprosessen slik at vi får anledning til å påvirke planforslaget før det legges ut til offentlig ettersyn.

Det legges opp til videre dialog ifht eiendomsspørsmålet.

Vi legger til grunn at forslagsstiller vurderer planforslaget i forhold til Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark, jf. Finnmarkslovens § 4. Kommunen skal også vurdere dette ved sin behandling av planen.

Forholdet til Sametingets retningslinjer vil bli fulgt opp som redegjort for i avsnitt 7.7.

2.7 Sametinget

Sametinget har uttalt seg i brev av 22.06.12.

Sametinget har i brev av 22.05.12 varslet befaring av det aktuelle planområdet etter henvendelse fra Forsvarsbygg. Befaringen vil gjennomføres i løpet av barmarkssesongen 2012. Vårt varsel om befaring til Forsvarsbygg har forøvrig gått i kopi til Multiconsult. Vi har ingen øvrige innspill på det nåværende planstadiet.

Vi gjør oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Finnmark fylkeskommune, Areal- og kulturvernavdelinga.

Innspillet tas til etterretning.

2.8 Gustav Nilsen/May-Grethe Nilsen

Gustav Nilsen/May-Grethe Nilsen har uttalt seg i brev datert 24.06.12.

Vi er eiere av eiendommen Tharaldshaugen, gnr. 29, bnr. 5 og 6.

Da vi er nær tilknyttet mulig aktivitet i tilfelle utbygging, vil vi med dette gi uttrykk for at vi er imot all militær øvelsesaktivitet og enhver militær treningsaktivitet av motorisert kjøretøy sommer som vinter, patruljevirkosomhet, observasjonsposter og trening av hundeevipasjer, som spesielt vil forringe dyre og fuglelivets muligheter, samt forstyrre gårdens interesser.

Botnvassdraget er klassifisert som sjørret og sjørøye/smålaksevassdrag, samt innlands ørret og røye. Her er også musling forekommet som er fredet. Dette er framhevet ved Niva undersøkelser ang. valg av schengen trase med bro over Botnelva.

Innspillet tas til orientering.

Friluftsliv, se pkt. 7.3

Jakt, fiske, bærplukking, friluftsliv på vår eiendom som er 1280 da stor ligger inntil planlagt grensestasjon og 2-3 minutters gangtid fra forlegning.

Vi frykter et press på nevnte ressurser på vår eiendom fra deler av stasjonens befolkning i deres fritid. Vi leier ut fire boenheter med ca 10-15 beboere. Et viktig moment, og for noen, helt avgjørende er å ta i bruk alle naturressursene ved valg av bosted. Med andre ord, beboerne vektlegger denne fordelene, og vi markedsfører vår utleie med at her finner de ro og friluftsliv på et uberørt sted med naturressurser.

Dersom grensestasjon med tilhørende fasiliteter bygges, vil statusen endres kraftig og forringes når en befolkning nær halvparten av Jarfjords innbyggertall flytter inn og kan ta i bruk rettigheter i et vist monn.

Innspillet tas til orientering. Forslagsstiller registrerer usikkerheten ved hva slags press planlagte aktivitet/personell vil kunne medføre på ulike naturressurser.

Helikoptertrafikk.

Det hviler flere konsekvensbetenkeligheter ved helikoptertrafikken, også i forbindelse med øvelser. Vi har to inngjerdede områder som blir brukt som utleie for sommerbeite til eksterne hester fra Sør-Varanger. Vi har også utleie av stall til hester som benytter beiteområder. Det ene området er på ca 100 da og ligger på østsiden av riksvei 886 og ned til Botnvannet, ca 4-500 meter til planlagt stasjon. Vi frykter for tap av utleieinntekter vedr. sommerbeite. Hesteeierne vet at noen hester blir vanvittig skremt og flyr gjerne på gjerdet hvis helikopteret viser seg noen hundre meter unna ved inn og utflyvning fra landingsplassen. Dersom landingsplassen blir nær stasjonen risikerer vi at ingen er interessert i å leie beiteplass hos oss, i allefall på denne siden av veien. Vi har ingen tro på noen form for varig erstatning ved en slik verdiforringelse av utleieinntektene, dersom det blir helikoptertrafikk til stasjonen. Vi og hesteeierne har f.eks. friskt i minne en hest på vår eiendom som ble skremt og hoppet over gjerdet og ble hengende fast i gjerdet og landet på halsen og knakk nakken. Den døde selvsagt. Det skal ikke store forstyrrelsen til før hestene skremmes, og de får panikk.

Det er meget viktig for oss at beite blir brukt av hester på den gamle enga, da den ellers blir igjengrodd. Det er eksplosiver fra slaget den 21. Og 22. Oktober 1944 over det meste av enga, så vi kan ikke dyrke opp denne enga. Enga er ikke snudd etter krigen pga. dette. Derfor er vi avhengig at den blir benyttet til hestebeite. Saubeite er uaktuelt pga. at det er bjørn i området som vil slå i hjel sauene. Vi har hatt to tilfeller av at bjørnene har slått i hjel elgkalver de siste åra. Den ene bare 20 meter fra et hus vi har på denne siden og det andre tilfelle var inne på beite mens hestene også var der. Dette kan bekreftes da både Viltneimnda og Sør-Varanger avis var engasjert i begge episodene.

Får vi helikoptertrafikk over hodene på hestene i tillegg til bjørnebesøk hver sommer, er det stor fare for at det blir slutt på våre muligheter for utleie av hestebeite.

Vi understreker også at uten utleieinntektene for stallen med 6 hester/ponnier og utmarksbeite, må det bli et krav fra oss mot forsvaret når vi ikke kan benytte dette utleiebeite for hester.

Når det gjelder helikoptertrafikk vil tematikken bli utredet på forskriftsmessig måte, kfr avsnitt 8.5.9 i planprogrammet.

Friluftsliv.

Vi er svært forbauset over vurderingen i punkt 7.3 i saksfremlegget. Her står å lese at området ikke benyttes særskilt til jakt, rekreasjon og friluftsliv.

Referanse forsvarets saksfremlegg 5. og 5.1.: ”I kommuneplanens arealdel, vedtatt 05.10.05 er det aktuelle området avsatt som landbruks, natur og friluftsområde (LNF)”

I saksfremlegget står det noe om ca to registrerte hekkinger, vi forstår av dette at det er to rypekull. Vi nevner følgende:

- I nærheten til planlagt militæranlegg, er det bare på eiendommen vår fire til fem årlige hekkinger av ryper. I øvrige nærområder er det tilsvarende flere hekkinger med radius ca. 1 km.
- Hare. Det er et yrende liv med et ukjent antall harekull i samme området.
- Vi nevner å ha sett over flere år mellom ti og tretti stykk harer på gjordene våre om våren. Sist år registrert to revekull på eiendommen.
- Bisamrotter yngler overfor Botnvannet.
- Det er elgtrekk og beiteområde på vår eiendom gjennom det meste av året, også i jakttiden.
- Forøvrig er det et yrende fugleliv året rundt, med størst forekomst tett nedenfor der landingsplass for helikopter er planlagt.
- Slik er det at ved utbygging av en stasjon i området vil også de som driver jakt i dette området bli negativt berørt.
- Det sier seg selv at dannelse av revir og klekkingen av rypekull blir kraftig redusert pga både aktiviteten fra helikoptertrafikken firhjulinger og aktiviteten fra hundeevipasjene ved kenneldriften.

Innspillet tas til orientering. Forslagsstiller har tatt utgangspunkt i at tiltakets relativt vegnære beliggenhet og begrensede fotavtrykk i liten grad vil berøre viktige naturverdier. Det antas at kartleggingen til NINA vil avdekke at det finnes en del dyreliv i området.

Nesten daglig er det parkert 2-6 biler langs veien, ca 500 meter langs veien der innkjøringen til det planlagte utbyggingsområdet er. I tillegg er det utfart til friluftsområdene fra våre fire boenheter og oss selv når vi er der. Utfart fra vår eiendom trenger ikke bil og legges dermed ikke merke til slik man kan registrere når man ser at det står parkerte biler langs veien. Blir utbyggingen en realitet, må lokalbefolkningen forholde seg til militær aktivitet fra en garnison og kompani på ca 116 mann + 20 sivile aktører. I følge forsvarets saksfremlegg skal det benyttes inntil 30 firhjulinger. Daglig 2-3 helikopterlandinger og avganger. Vi ser for oss at under øvelser vil det blir langt flere frekventeringer. Samt nødvendige øvinger i terrenget rundt bygningene som til sammen får et stipulert areal på 2700 meter. Sagt på en annen måte kan dette sammenlignes med et boligfelt med 27 boliger hver på 100 m².

Planarbeidet vil redegjøre for evt virkninger av planlagt etablering/virksomhet.

Når en så stor grensestasjon planlegges, er dette en alminnelig stor kaserne. Befolkningen langs grensa har funnet seg til rette med grensestasjonen med ca 10 til 15 mann. Her anlegges en kaserne som er ti ganger større med dertil også ti ganger større bemanning og militær aktivitet.

Samme som over.

Dette området er fra før av avskjermet fra snøscooter trafikk. Vi har tidligere vært aktiv for å stoppe utbygging av foreslått trase for firhjulinger og snøscootertrafikk. Vi fikk bortvist disse

planene for en 800 lang tilleggstrase ved etablering av Schengen traseen langs grensa. Vi var forbauset av å ikke få bistand eller samtykkende kommentar fra kommunens miljøvernadv. Vi håper denne gang at kommunens miljøvernadv. får øynene opp for den miljøfaren med støy og aktivitetsforurensning og forurensning til vassdrag, som planlegges i LNF sonen, herunder også landbruksinteresser og nærhet til naboer.

Innspillet tas til orientering..

I saksframlegget fremkommer det ikke noe om følgende punkter:

1. Skal hele eller deler av eiendommen inngjerdes med høy netting og eller med piggråd på toppen.
I avsnitt 7.3 i planprogrammet står at det ikke vil legges begrensninger på offentlig ferdsel i området.
2. Blir det anlagt felt eller kortholds skytebane i området slik det er ved noen av eksisterende grensestasjoner, og i tilfelle hvor ofte disse er i bruk.
Det vil ikke bli etablert nye skytebaner i området.
3. Blir det bygget vakttårn eller kommer dette en tid etter at de første planene er utbygget.
Det vil ikke bli etablert nye vakttårn som en del av anlegget.
4. Det framgår ikke hvor landingsplassen for helikopter er planlagt. Det er et sterkt ønske om at denne bygges lengst mulig unna vårt beiteområde ved Botnvannet. Dette har med landbruksinteressene å gjøre, og minimerer vårt aktuelle krav om erstatning mot forsvaret ang. forringelse av landbruksinteressene. Vi kommer tilbake til dette spørsmål når vi har fått forholdet belyst.
Innspillet tas til etterretning.
5. Kjøretrase for firhjulinger/snøscootere fra stasjonen og mot grensa. Trase for denne forstår vi er ikke endelig bestemt. Eiendommen blir forringet ved anlegg av traseen. Flere forhold i anledning dette er belyst ved en tidligere sak om emnet da Schengen traseen blir planlagt langs grensa. Vi fikk som tidligere nevnt avverget bygging av veier den gang over vår eiendom og vi presiserer at status er den samme som tidligere for vår del. Vi tillater ikke eiendommen stilt som arena for militær aktivitet av enhver art.
I hvilken grad eiendommen blir berørt av ny trasé, vil være avhengig av valgt linje. Dette avklares nærmere i planarbeidet. Innspillet tas til orientering.
6. Anleggelse av hundekennel 80 m2.
Hundeekvipasjer må trenes og luftes daglig. Hvor skal dette foregå? Skal ekvipasjene trene rundt stajonen eller i nærliggende områder, og hvor stor blir da aksjonsradiusen og presset mot faunaens dyr og fugleliv i området? Hvilke betenkeligheter legges til grunn his forsvarets hundekvipasjer skal ta i bruk uberørt fauna og biotop i hekketida og med forstyrrelse av reviområder for dyr og fugler.
Vi etterspør en konsekvensutredning også i disse spørsmål og her må kommunens miljøvern representanter kjenne sin besøkelsestid.
Vi minner om helikoptertrafikk, snøscooter og firhjulinger i området. Sammenholdt med trening av hundekvipasjer mener vi at LNF sonens intensjoner blir torpedert av forsvaret. Forsvaret har en svært dårlig historikk å vise til i anledning deres framferd bl.a. på Jarfjordfjellet. Arkiv fra uttallige avis artikler med fotodokumentasjoner underbygger vår frykt om en fortsettelse av naturødeleggelse, der også kjøring på sommerstid med hjul og beltekjøretøyer blir brukt utenfor lovlige traseer. T tillegg er det også dokumentert en utilbørlig utvidelse med tildels villmannskjøring ved siden av anlagte traseer. Så vidt vi husker også den nye Schengen traseen. Denne historikk ser vi nå blir feid under teppet ved kommunens miljøvernadvdeling, der de ingen kommentar har til utbyggingsplanene. Ref. møte som er holt med utbyggeren.
Jarfjordbotns områder er ennå en naturperle i forhold til beboernes natur og friluftsliv, og vi for vår del ønsker å bedra til at denne unike berikelse opprettholdes

Det gjenstår å se om de berørte instanser kjenner sin besøkelsestid for saken.

Hunder blir benyttet i forbindelse med vaktjenesten, som foregår langs grensen og opereres fra vakthytter/OP'er. Hundehold og trening foregår iht Forsvarets egne bestemmelser og instruksjer. Prosedyrer og rutiner for dette er ikke del av reguleringsplanen.

7. Hva er benevnt som hytte nord? Er den allerede eksisterende eller er det en ny hytte med enda et vakttårn mot gården vår? Vi har allerede et vakttårn rettet mot oss som overvåker bebyggelsen på gården vår fra sør-øst.
Etablering av ny grensestasjon ved Ulveskardet (GSV grensestasjon nord) innebærer ikke etablering av nytt vakttårn.
8. Vi ser at grenselinja for ny stasjon er trukket helt inntil vår eiendomsgrense, er det fordi det planlegges en ny observasjonspost, slik at gården vår vil bli overvåket fra to sider. Vi undres også hvorfor det er så viktig å trekke grensa kloss inn på vår landbrukseiendom. Vi ser ofte at det er rikelig åpning for allmen ferdsel mellom eiendomsgrenser. Vi imøteser at det også blir gjeldende her dersom det mot vår vilje blir utbygging.
Grensa som er angitt i kartskissene angir kun en potensiell plassering av anlegget. På side 6 i planprogrammet er anleggets faktiske størrelse vist, her framgår også at det vil bli rikelig plass omkring anlegget. Som nevnt foran vil anlegget i liten grad ikke medføre begrensninger mtp ferdsel i området.

Vi ønsker at vår eiendom med områder rundt blir ivaretatt mest mulig slik den framstår i dag fra naturens side. En bærekraftig utvikling der inngrep i naturen må begrenses ut fra lovens forutsetning og idealer. De føringer som forsvaret legger til grunn for sine utbyggingsplaner sammenfaller ikke med lovens intensjoner om naturvern og bærekraftig utvikling og målsetting.

Anlegg av spillvannledning/slam fra kloakk fra kasernen/hundekennelen:

Vi motsette oss at det blir anlagt avløpsledning med spillvannskloakk over vår eiendom og ned i Botnelvvasdraget og fjorden. Slik vi forstår av saksframlegget, vil avfallsvannet med grøftetrase 1,5 km, også gå over vår eiendom og ligge i nedslagsom rådet for vår drikke-vannskilde til våre fire husstander. Dersom dette skjer, vil vi aldri være trygge på om drikke-vannet til enhver tid er rent. Det må bli forsvaret som betaler for et nytt vannanlegg til gården og dekker alle kostnader av enhver art. Vi gjentar her at Botnvannet er et sjørrret og laksevassdrag, i tillegg blir vassdraget brukt til badeliv, nedstrøms Botnvannet, samt at gården Storslåttan har drikkevannskilde fra Botnvannet. Nedstrøms Botnvannet er det badstue og badeliv. Vi er også kjent med at to hytter henter sitt drikkevann nedenfor brua riksveien. Vi tror forsvaret her kommer i konflikt med mange brukere pga. utslipp av kloakkvann.

Evt betydning for naturmiljø knyttet til Botnelvvasdraget og fjorden blir utredet som en del av planarbeidet.

I den grad planlagte utbygging vil medføre behov for alternative drikkevannskilder, vil dette være forhold som Forsvarsbygg må besørge.

Tharaldshaugen er Sør-Varangers nest største landbrukseiendom og har stor utmark som kan nyttes til landbruksformål. Arealet på sydsiden av riksveien er på ca 1000 da. Her er potensielle muligheter for flere typer dyrearter som gården i framtiden kan ha, vi nevner større dyrearter som hjort, lamaer, elg og hester mm. Hvis Forsvaret tar seg til rette og bygger vei over vår eiendom båndlegger de potensielle muligheter for gårdens framtid i så måte. Selvsagt vil også de andre forstyrrende faktorer som følger med utbyggingen av stasjonen være til hinder for gårdens framtid, vi nevner helikopteraktiviteter, kenneldrift, motorisert ferdsel og ca 130 mennesker som vil ha daglig nærkontakt med eiendommen og forurensningsproblemer av forskjellig art som følger med alt dette.

Innspillet tas til orientering. Det planlagte anlegget berører i utgangspunktet ikke eiendommen og en kan ikke se at anlegget vil medføre den typen begrensninger ifht mulige framtidige driftsformer det pekes på.

2.9 Reinbeitedistrikt 1-2-3

Reinbeitedistrikt 1-2-3 har uttalt seg i brev av 25.06.12.

Det vises til forslag til planprogram for Grensestasjon Nord, utlagt til offentlig ettersyn på Sør-Varanger Kommunes hjemmesider.

Reinbeitedistrikt 1-2-3 kan ikke se å ha mottatt varselbrev fra Forsvarsbygg i denne sak, dette stiller distriktet seg undrende til, da ny grensestasjon planlegges innenfor distriktets reinbeiteområde.

Forsvarsbygg har ved utsendelse forholdt seg til adresselister mottatt fra Sør-Varanger kommune. En har antatt at evt ytterligere distribusjon er avtalt med sektormyndighetene.

Det har vært kontakt mellom Forsvarsbygg og reinbeitedistriktet både før og underveis i høringsperioden.

Som det framgår av planprogrammet har distriktet tidligere hatt et møte med forsvaret i denne sak. Det framgår også av planprogrammet at distriktet har en flyttlei i nærheten av området hvor ny stasjon planlegges. Distriktet ber om at denne flyttleien ivaretas og at denne på ingen måte må stenges eller at distriktet hindres i å benytte denne, jf. Reindriftslovens § 22.

Forslagsstiller tar innspillet til etterretning ved at anlegget plasseres øst for flyttleia.

Etter det distriktet forstår vil stasjonen bli tilknyttet forsvarets trasé for ATV langs grensa. Distriktet ber om at denne traseen inntegnes på kart slik at vi kan ta stilling til hvorvidt flyttleien berøres. Distriktet ber om å bli involvert i den videre prosessen.

Ut fra distriktets ønsker vil både forvaltning og distriktet bli involvert i det videre arbeidet med å peke ut en egnet trasé mellom stasjonen og grensen.

2.10 Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark

Reindriftsforvaltningen har uttalt seg i brev av 25.06.12.

Berørt rbd. 1/2/3-Nuorta Máttá Várjjat har kommet med uttalelse til saken. Uttalelsen er oversendt Multiconsult med kopi til Reindriftsforvaltningen.

Vurdering:

Reindriftsagronomen hadde ikke sendt saken til vurdering og eventuell uttalelse til det berørte reinbeitedistriktet 1/2/3 - Nuorta Máttá Várjjat. Det vises til forberedende møter og befarung av tiltaksområdet. Tidligere ønsket lokalisering ble forkastet grunnet konflikt med drivingslei for rein. Tiltakshaver, reinbeitedistriktet og Reindriftsforvaltningen ble enige om alternativ plassering, slik også beskrevet under pkt. 4.2.1 og pkt. 7.8.2 i forslag til planprogram. Reindriftsagronomen vil generelt påpeke at tiltaksområdet er lokalisert innenfor rbd. reinbeitedistriktet 1/2/3 - Nuorta Máttá Várjjats høstvinterbeiteområdet for rein, det kan derfor forekomme rein i området. Høstvinterbeite for rein det området som benyttes etter brunsten og før flytting videre til vinterbeiteområder. Det bør derfor tas hensyn til reindriften i området.

Reindriftsagronomen er skeptisk og negativ til *inngrep* og punktering av nye områder i beiteområder til for rein. Selv om omfanget av tiltaket ikke kan sees å ha noe betydning i forhold til totaliteten av beiteområder for distriktet, vil den ha ringvirkninger og forskyvninger av beiteområder. Tiltak og ytterligere tiltak innenfor vil føre til ytterligere økt forstyrrelse av menneskelig aktivitet og trafikk som kan medføre til skade og ulempe for reindriften i området.

Reindriftsagronomen ber om at berørte rbd. merknader tas til etterretning i planprogrammet, slik at tiltaket ikke vil medføre fare, skade og ulempe for reindriften. Reindriftsagronomen har ingen ytterligere merknader til planen.

Reindriftingsagronomens vedtak:

Reindriftingsagronomen fremmer ikke innsigelse dersom rbd. Merknader tas til etterretning i planprogrammet og flytteleien ivaretas i planprogrammet, slik at tiltaket ikke vil medføre fare, skade og ulempe for reindrifta.

Begrunnelse:

Drivings- og flytteleier utgjør livsnerven i reindriften og er helt nødvendig for å kunne flytte/drive rein mellom ulike årstidsbeiter og områder. Flytteleiene har også spesielt vern etter Lov om reindrift.

Forslag til planprogram for GSV grensestasjon nord er behandlet etter fullmakt gitt av Områdestyret for reindrift i Øst-Finnmark i sak 02/2008 til reindriftingsagronomen i Øst-Finnmark.

Forslagsstiller tar innspillet til etterretning ved at anlegget plasseres øst for flytteleia.

Når det gjelder tiltakets (inkl bebyggelse, traseer og aktivitet) betydning for reindrifta for øvrig, legges til grunn at GSV går i dialog med reinbeitedistriktet med sikte på å avtale rutiner for drift og periodevis samdrift.

3. Vedr planprogrammet

I avsnittene foran har forslagsstiller kommentert de ulike innspillene.

Ingen av innspillene er av en slik karakter at det vurderes som nødvendig å foreta endringer eller tillegg i forslag til planprogram datert 09.05.12.

Tromsø, 21.08.12
MULTICONSULT AS

Tom Langeid